

PROFESSYJA (30) *sb f*

-łf-, -łs-, -sł- (29), -f- (1); -f- (29), -ff- (1); -i- (20), -y- (9).

o oraz e jasne, a pochylone.

sg *N* professyją (4). ◇ *G* professyjéj (4); -éj (1), -(e)j (3). ◇ *A* professyją (8). ◇ *I* professyją (4). ◇ *A a.* *I* professyją (1). ◇ *L* professyjéj (7); -éj (5), -(e)j (2). ◇ *pl L* professyjách (1). ◇ (*lat.*) sg *N* professio (1).

Sł stp, Cn notuje, Linde XVII – XVIII w.

1. *Zajęcie, specjalność, umiejętność, rzemiosło; facultas JanStat [powinność, urząd – professio Cn] (21)* : á gdy iuz to poczuie [dworzánin] w łobie/ iż sie poduczyl/ wiele tym łobie pomoże/ kiedy wżrzy rozmaite ludzie theyże profesłiey *GórnDworz E6v*; a iáko pan Kriłki dworzáninowi profesłią náznáczyl rycerłkie rzemięłło/ ták ia dworney pániey tho naprzod zleczam/ áby byłá ludzká/ á przyiemną wroznowie *GórnDworz V8v; Oczko A3; Profesłia tá Poeticka omnibus mundi aetatibus haud vulgare imo diuinum quippiam* byłá rozumiana *RybGęsłi A2v; JanNKar B; SarnStat 196, 204, 322; Kázda prof(e)łłia ma łwoie terminy/ zowá to Grekowie nomina technica. KlonFlis F marg; KlonWor 76.*

professyja czego (5): vczá/ nietylko w téy Niebieskich biegów profesłiiey mądrzy/ ále y efekty wżyřtkim nam świádómé [sq] *Oczko 30v. Cf Zwrot, Wyrażenie.*

professyja czyja [w tym: pron poss (3), G [sb] i pron (1)] (4): *GórnDworz D5, N5; [przynoszę] kart piłanych kilká pozostálych onego pámiéci wiecznéy KOchánowłkiégo Ianá [...]/ który ile w łwéy profesłiiey/ iż ieden táki czálów náłzych był/ poświádczył y W.M. łam KochFragJan 3; dosyć ieřt ná Mechániká profłtaká, że on vczyni lutniá dobrá, á drugi czyiá to ieřt profesłia, niechay ná niey gra. SarnStat *7v; [ná wojnę iechác/ woiowác/ bić łię/ toć ieřt włádna profesłia ludzi rycerłkich RotRozm Cv].*

W połączeniu szeregowym (1): Gdy sie Dworzánin moy zacie/ y ták łzczęłliwie [...] vrodzi/ zakon/ á záwołanie iego/ ábo (iáko dziś mowiá) profesłia/ niechczę áby byłá ina/ iedno Ricerłkie rzemięłło *GórnDworz D5.*

Zwrot: »czynić professyją (*A*) [w tym: czego (2), w czym (1)]; czynić [co] professyją (1)« [szyk zmienny] (3;1): Wiem też iednego [...] / ktory vmie dwie náuce/ iednę náder dobrze/ á nie czyni iey łwá profesłią: á drugá vmie też niezłe/ ále wdy nie ták/ iáko pirwłzá/ á they czyni profesłią. *GórnDworz N5, N5; Oczko A3v.*

Wyrażenie: »professyja [jakiego] rzemiosłá (a. rzemięsłá)« [szyk 1:1] (2): *GórnDworz N3v*; á co rzeczem/ kiedybyłmy iey [wody] tyle dáli náłzym/ co tégo rzemiółłá profesłią máiá? *Oczko 19v.*

Szereg: »zawołanie a professyja« (1): A ták Dworzánin náłz mimo głowne łwoie záwołanie/ á profesłią rycerłkiego rzemięłłá/ iegli sie w czym czuć godnym będzie/ niechayże tego vmie vżyć *GórnDworz N3v. [Ponadto w połączeniu szeregowym 1 r.]*

Przen (1) : iż potrzebá áby te cnoty w niey były/ mądrość/ włpaniáte ferce/ powłcięgliwość: tu nierozumiem/ do czégo tych cnot tá páni vżywác ma/ iegli do porzádku łwego domowego/ do wychowánia dziátek łwych/ do záchowánia w dobrej mierze nábycia/ á máięłthności/ małzonká łwego: czyli do tey profesłiey [...] / áby ludzká/ á przyiemną rozmowá vmiáłá kázdego zábáwić. *GórnDworz X2v.*

2. *Śluby zakonne; votum religiosomm virorum publice factum vel ipsa actio vovendi Deo publice religiosam vitam Cn [professio Lac sr] (6)* : A od látá dwunałtego po proffefyey: dał iey [św. Małgorzacie] łpowiednik táiemnie/ bárzo grubą włońienicę SkarŻyw 160, 333; áby z onéyże Dioecefiiéy/ w której iest kłałztór/ łzláchćic godny łtanu Duchownégo był obiéran/ y połtulowan ná Opáctwo: á będąc ták obran bez profefsiiéy [improfessus JanStat 209]/ ma bydź przez nas *Loci ordinario* prełentowan SarnStat 207; [StatNorb 27].

W połączeniu szeregowym (1): Grzechy łię wełćiem do zákonu/ profefsiją y pokutą gładzą. SkarŻyw 333 marg.

Zwrot: [»professyją przymować«: A gdy tełz łiołtra proffefsiją przymwie. ma tełz zawzdź wkołcziele bywacz. StatNorb 33v.]

»professyją (u)czynić« = *in mancipio antistitis esse coepisse, Deo se in coenobio publice consecrare, Deo in vita solitaria legitime vel ritu consueto consecrari, in manum antistitis convenire, sacramento sodalitis dicere, monachum inaugurari, monastice solenniter initiari, sacramentum sodalitatis inire, vota oboedientiae, paupertatis, castitatis in publico coetu Deo offerre, vovere Cn (1)*: SkarŻyw 338; [A proffefka ma proffefsia vczinicz thimý flový. Ia N offiaruią łie zakonovi themu. StatNorb 25v, 26].

[*Wyrażenie*: »professyja zakonna«: záraz łkorom dał rękę Krolowey niebiełkiej/ ná Profefsye zakonney/ brzmiáło záwłze w włzách moich ono nápomnienie ktorym do chwały Pány BOgárdźice koźdego pobudza Duch S. BzowRóz A2.]

Szereg: »professyja abo (i) łluby (zakonne)« (2): bo ie [grzechy] profefsiją ábo łluby zakonney obmyte widział [czart] SkarŻyw 333, 338.

3. [*Zgromadzenie zakonne*: A tełz łiołtry zinłzey proffefsiey niemaią bicz dopułczone kv miąłzkaniv łnimy [siostrami norbertankami] StatNorb 29v.

professyja czyja: Vłtaviamy thełz aby Abbatilse łpułczaiące albo łłozone przed vyłczim łłterdziełczy dny aby łobie obieraly miąłzkanie. A ielły niechczą tedy przy profefsiey łwey maią miąłzkacz. StatNorb 36.]

4. *Ołwiadczenie, obietnica, łlubowanie składane przez króla podczas koronacji [professio Lac sr] (2)* : Potym kłęcząc poprzyłiągł [król] włzytko trzymáć trwále/ Y ze włzytkich łil łluby łwoie łpełnić w cále. Obie ręce połóżył/ ná Ewányelią/ Aby mu ták Bog pomogł ná tę Profefsya. StryjWjaz C2.

Zwrot: »professyją czynić [iż]« (1): [król] w rękú kápláńłkich profefsiją y przyłięgę czyni/ iż iáko łługá Chryłtuła bronić kołciółow [...] winien iest SkarKazSej 681a.

Szereg: »professyją i przysięga« (1): SkarKazSej 681a cf *Zwrot*.

5. *Wiara [professio Lac sr] [czyja] (1)* : áza nie wıęcey łię łámey łzczerołci rzečzy mamy trzymáć/ niłzi mnołtwá mowiących? Bo ná to [...] nam rádźi y Profefsio náłzá [professio nostra]/ záleciác nam z wielką pilnołcią prawde/ á fáłłz tępiąc ModrzBaz 30.

Synonimy: 1. rzemiołło, umiejłtnołć; 2. łluby; 3. zakon, zebranie, zgromadzenie; 4. przysięga, łlub; 5. wiara.